

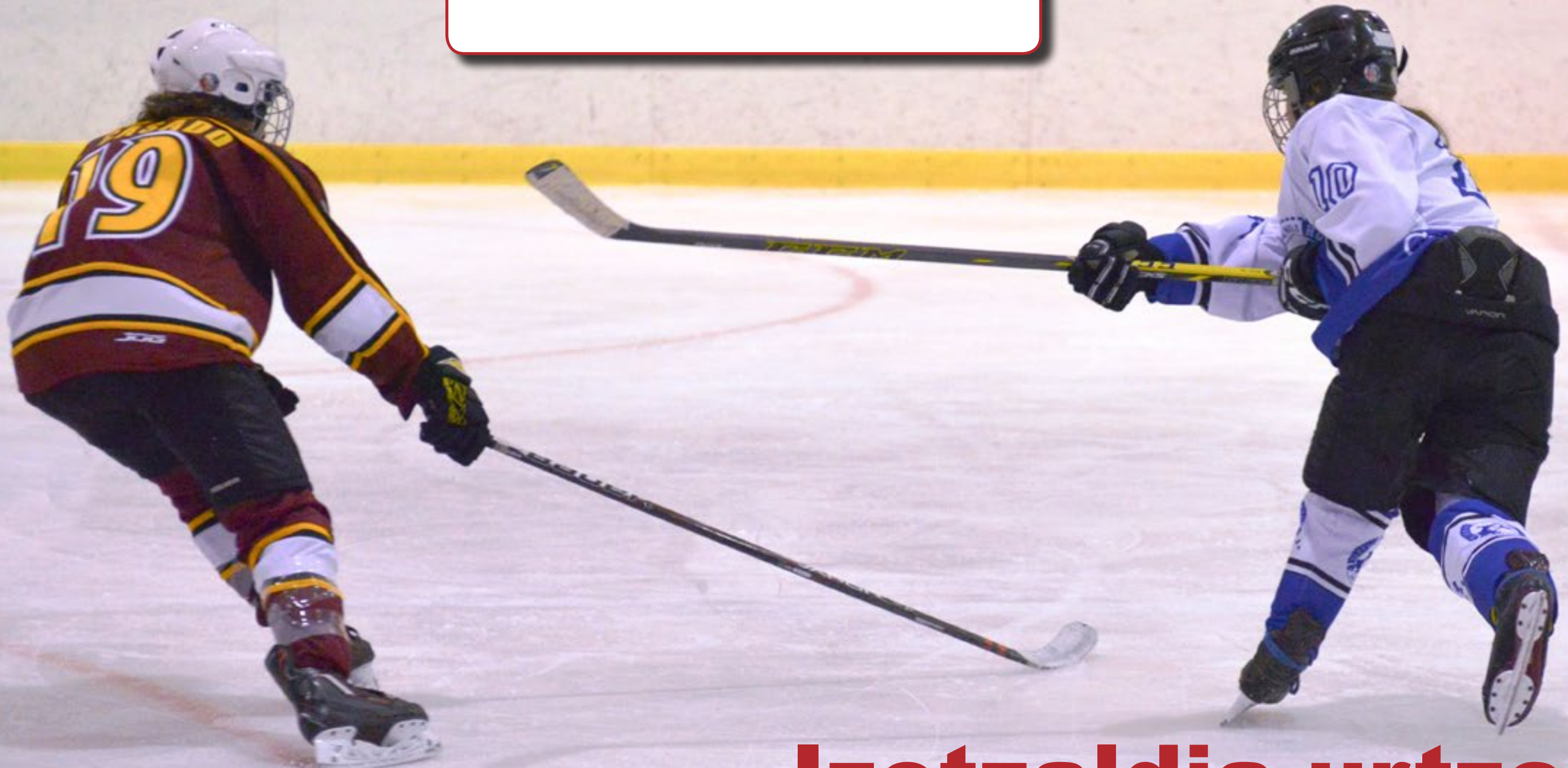
1.zk.
2018KO MAIATZA

Nafarroako

KIROLARIAK

EMAKUMEEN KIROLAK BALIO

Nafarroako
Gobernua Gobierno
de Navarra

Izotzaldia urtzen

Rubén Goñi Urroz jauna

Nafarroako Kirolaren eta Gazteriaren
Institutuko zuzendari kudeatzailea

Nafarroako Gobernuak konpromisoa du gizon eta emakumeen arteko berdintasunarekin. Kirola, gizarte fenomeno gisa, ez dago errealitate horretatik at. Horregatik abiarazi du Nafarroako Kirolaren eta Gazteriaren Institutuak (NKGI) Kirola eta Emakumea Plana. Jarduteko 6 ildotan, planak erreferenteak sortu eta emakumeak ikusaraztea jasotzen du, haiek jarduten duten esparru guztietan eta, bereziki, kirolean.

Horregatik, Nafarroako Emakume Kirolariak izeneko aldizkari digital hau aurkeztu dugu, eta, horren bidez, Nafarroako emakumeen kirolaren zabalkundea hobetzeko asmoa dugu, Nafarroako emakume kirolarien kirol ibilbide, lorpen eta merezimenduak jasotzeko atal berezi bat sortuz.

Seguruenik, arrakastazko erreferenteak ezagutzera ematen lagunduko dugu horrela, bai gizartean bai gure komunitateko emakume kirolarien belaunaldi berrien artean.

AURKIBIDEA

ERREPORTAIA

Izotzaldia urtzen

Uharte Izotz Taldea

Nafarroako emakumezko izotz hockey talde bakarra Uharten dago. Emakumezko hamabost kirolariek, elastiko txuri-urdinak soinean, grinaz defendatzen dituzte Uharte Izotz Taldearen koloreak, eta gaur egun txapeldunorde dira kategoría nazional gorenean.

Uharte Izotz Taldeak eman ditu irudi guztiak.

ERREPORTAIA

Izotzaldia urtzen

Emakumezko izotz hockeyaren historian argi eta garbi ikusten ahal da emakume askok nola borrokatu behar izan duten berentzat ateak itxiak zituzten kiroletan aritzeko.

Espanian, 20ko hamarkadan hasi zen hockeya, parte hartze eskasarekin, baina gizonezkoentzat soil-soilik. Espainiako emakumeak ez dira duela urte gutxira arte hasi kirol honetan, XXI. mende betean jadanik.

Hain zuzen, emakumeen izotz hockeyko liga 2008. urtean sortu zen, duela hamar urte, eta lau talde soilik ziren lehiaketan: Aramón Club Hielo Jaca, SAD Majadahonda, Afer Gasteiz eta CG Puigcerdà.

Arian-arian, bideak urratu zituen haien borrokak. Gero eta emakumezko jokalarari gehiago daude, eta, aitzindarietako bat (Jaca kluba) desagertu bada ere, klub berriak agertzen ari dira: adibidez, Uharte Izotz Taldea; bost urte eskasetan, Ligaren gorenera ailegatu, eta, aurtengo denboraldian, Majadahonda eskarmentudunarekin norgehiagoka aritu da txapela lortzeko lehian.

Duela hamar urte Uharten izotz pista bat sortzearen ondorioz agertu zen klub hori. Han izotz patinajeko ikastaroak eskaintzen zirenez, Txuri-Urdin taldean, Puigcerdà edo Jakan jokatuak zenbait donostiar etortzen hasi ziren, eta kirol horrekiko zaletasuna sortzen hasi ziren.

Uharte Izotz Taldea geroxeago sortu zen, 2014an, hainbat gurasoren ekimenez, administrazio arazoak tarteko Itaroa Izotz Jauregiko instalazioak itxi zirenean talderik eta lehiatzeko aukerarik gabe gelditu baitziren instalazioak erabiltzen zituzten kirolari guztiak. Aurretiaz, lehenbiziko urratsak eginak zituen Artic Uharte izeneko emakumeen taldeak, 2013an B Liga Nazionalean jokatzen baitzuten.

Desagertutako taldearekin batera, familiek Uharte Izotz Taldea sortu, eta, 2014/ 2015 denboraldian, Izotz Hockeyko Liga Nazionalean egin zuen debuta. Lehen urte hartan, azken-aurreko postuan bukatu zuten ligan. Hurrengo urtean ere, postu berean bukatu zuten, partida bakarra irabazita.

Argazkia: Valdemoro taldearen aurka partida amaitu ondoren egindako agurrak.

Hirugarren denboraldian, postu pare bat gora egin eta bosgarren bukatu zuten. Eta debuta egin eta hiru urteren ondoren, sailkapenaren gorenean ziren jadanik. Gaur egun, garaitu beharreko taldeetako bat da, eta, aurtengo 2017/2018 ligan, Majadahonda indartsuarekin norgehiagoka aritu dira txapela lortzeko. Lehia desorekatu hura Madrilgo talde beteranoaren alde bukatu zen.

Pedro Lópezek –taldeko ordezkarietako batek eta Cecilia López jokolariaren aita– jadanik estatu osoan erreferente bihurtu den taldea martxan jartzeko zailtasunak azaldu dizkigu. «Uharteko Udalak kudeatzen ditu ordutegi komertziala, izotzean eta patinaje artistikoan hasteko ikastaroak eta, aste barruan, hockeyko eta artistikoko entrenamenduak, baina partidak jokatzeko pista lagatzen dute.

Argazkia: Paula Moreno eta Davinia Alfonsín partida betean.

Jokalariek 700 euroko kuota ordaintzen dute urtean, aste barruan hockey entrenamenduak egin eta instalazioa erabiltzeko. Kirolean aritzeko, gainera, oso ekipamendu espezifiko eta garestia behar da, eta jokolari bakoitzak berea finantzatzen du, baita federazio nazionalaren lizentzia ere (115 euro, adina edozein izanik ere), gehi partidetarako joan-etorriak eta afariak nahiz bazkariak kanpoan jokatzeko dutenean. Klubak bere gain hartzen du jokalaria eta taldeak lehiari inskribatzeko kuoten kostua, baita elastikoena ere, eta liga osoko amortizatuena dira. Hemen ez dago elastiko pertsonalizaturik, 17 urtez azpikoekin, 20 urtez azpikoekin eta txikienekin trukatzeko dituzte. Guztiek kamiseta berak erabiltzen dituzte. Asteburu batean, partida bat baino gehiago jokatzeko bada aldi berean, Artic-eko kamiseta zaharrak erabiltzen ditugu. Ez dago besterik».

Beharrezko diru laguntzak bilatzea izan zen hasierako lanetako bat. «Taldea erakundeetara jotzen hasi zen, diru laguntzen bila. Nafarroako Gobernuari diru laguntza eskatu genion, eta 21.000 euro eman zizkigun diziplina eta kategoria guztietarako; bada, horietarik 11.000 euro emakumeen taldearentzat dira, bidaia gastuen, izen emateen eta lizentzien gastuaren zati bat estaltzeko. Horrez gain, Uharteko Udalak ere diru pixka bat ematen digu, eta partidak jokatzeko pista lagatzen», adierazi du Lópezek.

Kirol honetan lehiatzeko alabei bultzada handia eta baldintzarik gabeko laguntza emanez, kluba eraikitzea lortu dute, kategoria txikienetatik (U10, U12) emakumezko talde seniorra, gizonezkoen U20 talde juniorra eta U17 kategoria mistoa izan arte.

EKIPAMENDUA

Stickak, patinek, babesteko ekipamenduak eta uniformeak osatzen dute.

Babesteko ekipamendu osoa, eskularruak, kaskoa eta patinak izan ezik, uniformearen azpian eraman behar dira erabat.

BABESKIAK:

- Saretadun kaskoa.
- Ukondokoak.
- Zango babesak, belaunetik orkatilara.
- Eskularruak.
- Bularraldea, sorbaldak eta bizkarra babesteko petoa.
- Alboetan sendogarriak dituzten galtzak.
- Leporako eta ezterrako babeskia (nahitaezkoa 18 urtetik beherakoentzat).

Argazkia: Paula Moreno pase bila.

ERREPORTAIA

Izotzaldia urtzen

Laguntza ezin zaie ukatu, jokalaria gazte horiek zer-nolako grinarekin aritzen diren ikusita: gehienak 2000. urtean jaiotakoak dira eta batzuek ehunka kilometro ere egiten ahal dituzte astero jokatu eta entrenatu ahal izateko.

Julia Embidek, askorentzat U17 kategoriako Espainiako atezain onenak, Jakatik Iruñera arteko 112 kilometroak egiten ditu astero, taldearekin entrenatu ahal izateko: ordu eta erdiko bidaia joateko, eta beste horrenbeste etortzeko. «*Anaiarengatik hasi nintzen hockeyan, Jakan, baina, han emakumeen talderik atera ez zenean, Iruñera etortzeko erabakia hartu nuen. Jakan entrenatu eta hemen jokatzeko nuen, baina lehenbiziko lauzpabost hilabeteetan soilik; ondoren Iruñera joan nintzen entrenatzera. Astearteetan, gurasoek ekarri eta eramaten naute, eta, ostiraletan, autobusez joaten naiz eta Iruñean gelditzen naiz beste jokalariekin eta entrenatzailearekin. Oso giro ona dago. Iritsi nintzenean, gutxi ginen eta asko berriak ziren, baina asko hazi gara, iaz bosgarren izan ginen, eta denboraldi honetan, bigarren!*».

«Kargak debekatuta daude»

Embid da taldeko atezain bakarra, eta hala emakumezko senior taldearekin nola U17 liga mistoan jokatzeko du. Bilakaerak selekzio nazionaleraino eramane du, eta hainbat txapelketa jokatu ditu haiekin, baita 18 urtez azpikoen Mexikoko Mundu Txapelketa ere, duela gutxi. Gaztea izan arren, oso argi ditu bere lehentasunak: «*kirol honetan hobetzen jarraitzea, Batxilergoko 2 maila bukatzea eta Fisioterapia ikastea, baina oraindik ez dut erabaki non. Asko gustatuko*

litzaidake Espainiatik kanpo jokatzeko, Alba Gonzalok bezala, Finlandian. Hemen aurrerabide handia egin du emakumezkoen izotz hockeyak, baina, oraindik, urrun dugu beste liga batzuetako maila», baieztatu du atezain gazteak.

Argazkia: Julia Embid aldagelatik irteten bere ohiko kargarekin.

ONARRIZKO ARAUAK

- **Iraupena:**
20 minutuko hiru zati.
- **Partida ezin da berdinketan bukatu.** Luzapena «urrezko gol» batekin jokatzeko da; hau da, sartzen duen lehenengo taldeak irabazten du. Luzapenean golik sartu ezean, penaltiak botatzen dira.
- **Jokatu ahal izateko,** talde batek gutxienez 11 jokalaria eta gehienez ere 22 aurkeztu behar ditu partida hasieran, eta horietatik gutxienez 1 atezaina izan behar da.

Bere posizioa da delikatuena, azken batean bere esku dagoelako markagailua hutsean mantentzea 120 kilometrotik gorako abiadura izatera iristen ahal den disko bat geldiaraziz. «*Garrantzitsuena diskoari beldurrik ez izatea da. Zeharo babestuta goaz. Kolpeak min emanen du berdin-berdin; diskoak ematen badizu sentituko duzu, baina besterik ez», esan du Embidek.*

Julia Embiden kasua ez da bakarra, baditu Jakako beste bi taldekide ere: **Victoria Serrano Mingorance**, «Vicky» (Jaka, 2000), ostiralero joaten da Iruñera jokatzera, eta **Paula Moreno Hervas** (Jaka, 1999) Jarduera Fisikoaren Zientziako ikasketak egiten ari da Huescan eta astearen bukaeran etorri eta taldearekin elkartzen da. Ez dira bidelari bakarrik. Ostiralero, **Davinia Alfonsín Muñiz** (Puigcerdà, 2000) Bartzelonatik etortzen da, han ikasi eta entrenatzen baitu.

«Adrenalina, abiadura eta sentsazio onak»

Duela gutxira arte, Kataluniako kapitaletik etortzen zen Elena Sans Pascual ere (Bartzelona, 2000). Aitak Iruñeraino ekartzen zuen jokatzeko, hamahiru urte zituenetik. Iaz, Nafarroara etortzea erabaki, eta Arren kokatu zen Batxilergoa egiteko. Baina, kilometro kontuetan, Nuria García nafarra da txapeldun; izan ere, Granadan bizi eta ikasten du, eta astebururo egiten ditu Uhartera arteko 800 kilometroak.

Nuria García Díaz (Iruña, 1989) Itaroako Artic ohian hasi zen izotz hockeyan jokatzeko, eta, Uharte Izotz Talde bihurtu zenean, taldean jarraitu zuen. «*Denboraldi hori (2014) bukatutakoan, hain justu, Biologia ikasten hasi nintzen Granadan. Han, nik egin nahi nuen espezialitatea zuten, baina bazuten izotz pista ere –bi pista!–, beraz, aste osoan entrenatzen ahal nintzen. Eromena da; ostiraletan, goizean eskolara joan, ondoren autoa hartu eta Nafarroara*».

Argazkia: Laura Gil, Valdemoro taldearen aurka diskoa defendatzen.

Defentsan jokatzeko du eta amari esker ezagutu zuen kirola. «Partida bat ikustera eramanez ninduen eta biziki gustatu zitzaidan. Patinaje artistikoa egiten hasia nintzen, baina hockeya probatu orduko erabat zaletu nintzen. Guztiek esaten zidaten ez zela neskentzat. Emakumezkoena jende gutxi ezagutzen du. Badago halako taburen bat,

iruditzen zaielako agresiboa dela, baina ez da egia. Eta pena da, gizartean ez delako ongi ikusten, eta azaldu behar den lehenengo gauza da ez dagoela kontakturik, ez saskibaloian, eskubaloian, futboleko edo beste kirolen batean baino gehiago. Kargak debekatuta daude, horixe da argitu beharreko lehenengo gauza».

ERREPORTAIA

Izotzaldia urtzen

Izotz hockeyari buruz dugun irudia Amerikako liga profesionaletik iristen zaigu, eta han ikusten diren liskarrak ez dute zerikusirik emakume horiek hain maitea duten kirolarekin: *«izotzean irristatzen zarenean sentitzen duzuna ezin da deskribatu. Ez duzu beste deusetan pentsatzen. Izotzaren gainean zaudenean sentitzen duzunak ez du parekorik. Merezi du mila kilometro egitea partida jokatzeari bizi duzuna sentitzeko».*

«Guztiek esaten zidaten ez zela neskentzat»

Nuria Garcíak Andaluziako ligan jokatzeko duen Granadako talde misto batekin entrenatzen du aste barruan, ez dagoelako emakumeen talderik. Udan sorosle aritzen da, unibertsitateko matrikula ordaintzeko adina diru ateratzeko.

Hockeyak ez du bizitzeko ematen, eta taldea familia bat da harentzat, «amatxoen talde» deritzonetik hasita. *«Zuzen patinatzen hasi nintzen, eta, jokatzeko, amen taldearekin jarri ninduten. Seme-alabak entrenatzera ekartzen dituzte, eta, hasieran, haiekin jartzen zaituztete, honek nola funtzionatzen duen ikasten hasteko. Meritu handia dute, nagusitan hasi dira jokatzeko, partida guztietara etortzen dira gurekin, eta hasieran zaindu egiten gaituzte. Haiek bai kilometroak, seme-alabak leku guztietara eraman eta ekarriz!».*

Uharte Izotz Taldeak berezitasun hori ere badu: ama talde batek ostiralero entrenatzen du pistan. Egunero eramaten zituzten seme-alabak entrenatzera, eta probatzea erabaki zuten. Patinak jantzi, sticka hartu eta orduz geroztik ez

Foto: El vestuario tras el partido.

dute aste batean ere galtzen entrenamendua. Ama ez diren beste emakume batzuek ere haiekin bat egin dute, eta, haien ereduari jarraikiz, taldean sartu dira izotz gainean tarte atsegina pasatzeko.

«Adinik gabeko izotz hockeya»

Haietan beteranoena, **Blanca Apesteguía Arribillaga** (Iruña, 1963), patinak jantzi arte ez zen inoiz aritu lehiaketa mailako kirolean. *«Gaztetan, taekwondo egiten nuen, bizikletan paseoak ematen nituen... Aktiboa naiz. Patinatzen duela bost urte hasi nintzen. Seme-alabak patinatzerara ekartzen genituen beti, eta amak patinatzeko elkartzea erabaki genuen. Entrenatzaile batek ostiral gauetan eskolak ematen zizkigun, eta hockeyra zaletu ginen erabat. Oso dibertigarria da, eta bete-beteko kirola da: patinatu, sticka maneiatu... adrenalinak hartzen zaitu, eta urte batzuk dituzuenean ezinezkotzat jotzen dituzun gauzak egiten dituzu. Gainera, ez duzu minik hartzen oso babestuta zoazelako. Batzuek fama eta besteek izana, eta nik ez dut uste lesionatzeko arrisku handieneko kirolen artean dagoenik hockeya. Atsegin handiz joanen ginatke asteen gehiagotan entrenatzera, ostiral gaua bakarrik motz gelditzen zaigu, baina instalazioan ez dago nahikoa izotz ordu ordutegi komertzialetik at».*

Zaletasun soila izatetik senior taldera iritsi zen: *«nire senarra taldeko entrenatzailea da (Eduardo Martínez), eta beti faltan zituen atezainak. Ni baino lehen, beste emakume bat egon zen, Marian, nagusia hura ere; hainbat urtez aritu*

zen atezain, eta, hari esker, aurrera atera zen liga. Nire lana ere atezain izatea zen Julia Embid iritsi arte. Julia oso atezain ona da. Ondoren, noiz edo noiz seniorrekin partidaren batera joan izan naiz jokalaria falta badira; adibidez, aurten Logroñon hegalean jokatzeko egokitu zait. Ezinbestekoa denean joaten naiz soilik, ongi dakit zer-nolako maila dudan eta zer-nolako zeregina betetzen dudan taldean».

Apesteguiak asko miresten du zein gogotsu aritzen diren jokalaria: «sakrifizio handia egiten dute, gehienak Batxilergoko bigarren mailan daude eta azterketak hockeyarekin uztartu behar dituzte. Azterketen egunekin laguntzen diete, baina hein bateraino soilik. Eta kostu ekonomiko handia du, ekipamendua garestia da eta nork berea erosten du. Egia da besteek erabili eta utzitako gauzeekin hasten direla, probatzeko. Gero, gustatu eta

taldean gelditzen badira, beren materiala erosten dute. Gainera, irteerak Espainia osora egiten dira. Madrilen gauez jokatu, eta han gelditu behar duzu lotan. Familiek laguntza handia ematen dute».

Taldeko nafar jokari guztiak patinatzen hasteko ikastaroren batean hasi ziren, gurasok eramanda. Izotzarekin lehen kontaktu hori izan eta gero, zeharo maite duten kirol bat ezagutu dute; horrenbeste, ezen asteburu berean partida bat baino gehiago jokatzeko gauza baitira. Jokari askok ahaleginak bikoizten dituzte U17 Liga Nazionalen eta emakumeen ohorezko dibisioan jokatzeko. 17 urtez azpikoek lehiaketa mistoa da, emakumeen taldea ez duten hainbat jokari izotz hockeyan jokatu ahal izateko. Liga horretan ez dago adin mugarik emakumeentzat, partida bakoitzeko inskribatzen den emakume kopururako soilik: hiru.

«Ez genuen espero horren urruti iritsiko ginenik»

Uharte Izotz Taldean, gazteenek bi eta are hiru partida jokatzeko dituzte astebururo. Gertatzen ahal da egun berean 17 urtez azpikoek taldearekin jokatzeko dagokion partida, eta ordu batzuetara emakumeen ohorezko dibisioarekin. **Julia Embid, Aitana García, Cecilia López, Laura Gil, Aitana García, Anna Itoiz, Elena Sans y Anne Álvarez** jokariak ahaleginak bikoizten dituzte astebururo, U17 talde mistoarekin eta kategoria gorenean emakume seniorren taldearekin jokatzeko.

Argazkia: aulkiko jokalariai partidari adi.

Uharte Izotz Taldeak ligako defentsa onenetakoa du, jokalaria gazteenetakoa ere izan arren. Apesteguíaz gain, beste hiru jokalarik soilik dituzte hogeita bost urte baino gehiago: Nuria García, **Jeni Fernández Berdonces** (Iruña, 1990) eta Marta Zuñiga Errea (Iruña, 1997), sortu zenetik taldean dagoen defentsa bat. Jokalari gehien-gehienak 2000. urtean jaiotakoak dira, **Laura Gil Iturralde** (Iruña, 2003) izan ezik; hamalau urterekin soilik, Espainiako adin horretako jokalaria onenetakotzat hartzen da. Seniorren ligako taldearekin jokatzeaz gain, titularra da Espainiako U18 selekzio sortu berrian (2016an sortu zen).

Nafarroako taldeak zeresan handia du selekzio horretan. Izan ere, Uharte Izotz Taldeko entrenatzaileak, **Eduardo Martínezek**, eta zazpi jokalarik parte hartu dute Mexikon I. mailako Mundu Txapelketan izan berri den U18 talde nazionalean: Julia Embid, Vicky Serrano, Elena Sans eta Davinia Alfonsín, eta Aitana García, Laura Gil eta Cecilia López nafarrak.

Munduko Txapelketan ezin izan zuten ohiko mailarekin jokatu, ia-ia selekzio osoa gaixotu zuen birusa eta Julia Embid atezainaren ezorduko lesioa zirela eta. Horregatik, lehenbiziko bi partidak galdu zituzten, 4-2 Holandaren aurka eta 1-4 harrigarria mexikar anfitrioiaren aurka. Aldiz, bikain aritu ziren azken bi norgehiagoketan: 10-0 Turkiaren aurka, eta 3-1 Kazakhstanaren aurka, azken hura fisikoki indartsuagoa izanagatik ere.

Cecilia López García (Iruña, 2000) Munduko Txapelketan aritutako nafar jokalarietako bat izan zen. «Bigarren aldiz hartu nuen parte. Donostian 2017an jokatutako txapelketan, oso ongi ibili ginen, gure lehen urtea izan arren, eta

Argazkia: Miguel Indurain eta Cecilia López beka jasotzean.

Mexikoko taldea garaitu genuen. Aurten kalte handia egin digu lau jokalariren faltak, elikadura intoxikazio batek jota baitzeuden eta beste batzuk gripearekin... Lehenbiziko egunetan, asko nabaritu genuen airearen kutsadura eta altuera. Ezin genuen solairu bakar bat ere igo gelditu gabe, ezin genuelako arnasa hartu». Eragozpenak gorabehera, jokalaria nafarra «oso pozik» itzuli da, «esperientzia zoragarria izan delako. Ez nuen inoiz pentsatu Espainiaren ordezkari izatera iritsiko nintzenik. Behetik gora joan ginen; pena izan zen Holandaren aurkako partida: hasieran aitzinatu ginen, baina azkenean garaitu egin gintuzten. Zenbait taldek jokalaria azkarrik zituzten, baina guk ere patinatzaile onak ditugu. Ez dut nabaritu gurea baino maila handiagorik».

«Talde honetan, amore ez ematea eta borrokatzea da funtsezkoa»

Iritsi orduko, hiru egun eskas izan zituzten hark eta haren taldekideek ordutegi aldaketa gainditu eta txapela lortzeko lehenengo play-off partidari aurre egiteko. Batzuk elikadura intoxikazioagatik gaixo zeuden oraindik; adibidez, Elena Sans. Beraz, ezin izan zen Majadahondaren aurkako partidara joan. Partida zeharo garrantzitsua zen, eta azterketen astean gainera; Cecilia Lópezek adierazi bezala, «hegazkinean ikasten etorri nintzen Mexikotik, zenbait azterketa nituelako. Ohikoa da liburuekin bidaiatzea. Hamabost egun izan dira selekzioarekin eta, institutuan laguntzen saiatzen badira ere, apunteak Internet bidez bidaliz eta zalantzak argituz, ez duzu denera iristeko astirik eta batzuek (azterketaren) egunak aldatu dizkidate».

Argazkia: Uharte Izotz Taldeko jokalaria U18 selekzioarekin.
Ezkerretik eskuinera: Julia Embid, Davinia Alfonsín, Eduardo Martínez, Cecilia López eta Elena Sans. Behean: Vicky Serrano, Aitana García eta Laura Gil.

Cecilia López patinaje ikastaro batzuk eginez hasi zen izotzean. Hortik, artistikoko taldera pasatu zen. «Ni patinatzen aritzen nintzen, baina anaia hockeyean hasi zen eta, hura ikusitakoan, berehala esan nuen aldatu nahi nuela. Artic-aren azken urtean hasi nintzen. Hasiera batean, gol asko jasotzen genituen, ez zegoen besterik, baina ez ginen gogogabetu. Hobetzen eta amorerik ez ematen saiatu ginen. Lanean jarraitu genuen, eta oso denbora laburrean igaro gara sekulako gol festak jasotzetik ligako txapela lortzeko norgehiagokan egotera», adierazi du jokalaria gazteak. «Hain zuzen, denboraldi hasieran entrenatzaileak galdetu zigun ea dibertitzeko jokatu nahi genuen, ala liga irabaztera joan, dena emateko konpromisoa hartu.

Konpromisoa hartu genuen, eta lortu egin dugu, nahiz eta inork ez genuen espero horren urruti ailegatzea. Talde honetan, amore ez ematea eta borrokatzea da funtsezkoa. Beharbada, taldearen gaztetasuna izanen da gure hazkundearen sekretua».

«Dena emateko konpromisoa hartu genuen, eta lortu egin dugu»

Haren ustez, «hockeya adrenalina hutsa da (guztiei iruditzen zaie hitz horretan datzala gakoa), taldean jokatzeko duzu, denbora guztian oso azkar mugitzen zara, etengabeko tentsioan, eta indartsu joan behar duzu». Hain zuzen, Cecilia López da taldeko jokalaria indartsuenetako bat, eta bai Emakumeen Liga Nazionaleko bai liga mistokoak partidak jokatzeko aukera ematen dio horrek. «U17 ligan (mistoa), joko azkarragoa da, gehiago patinatu behar da eta mutilak altuagoak eta indartsuagoak dira. Emakumeen lehiaketan ez bezala, kargak baimenduta daude. Hemen gorputza sartu behar duzu, noizbait kargaren bat jaso dut eta harresi baten aurka talka egitea bezala da. Ez dira gure aurka joaten, baina ez dira kontuz ibiltzen ere. Diskoa nik badut, niregana etortzen dira, hori baita normala. Gainera, zenbait asteburutan, bi partida jokatzeko ditugu 17 urtez azpiko ligan, eta beste bat, Emakumeen Ligan Nazionalean. Ahalegin handia da, baina merezi du», ziurtatu du Lópezek.

Miguel Indurain Fundazioaren beka jaso duen taldekide bakarra da: «Esan zidatenean ezin nuen sinetsi. Ez nuen espero, eta oso garrantzitsua izan da diru horrekin hockey

campus eta ikastaroak ordaindu ahal izan ditudalako, baita ekipamendua ere, nahiko garestia baita».

Selekzio absolutura iristeko ametsa zuen, eta aurtengo martxoan bete da; izan ere, selekzio horretarako deialdian sartu da II. mailako B taldeko Munduko Txapelketa jokatzeko, Uharte Izotz Taldeko beste hiru jokalarirekin batera –Elena Sans, Vicky Serrano eta Paula Moreno–, eta, gainera, irabazle izan dira. Debut izugarria izan da nafar jokalarientzat, Espainia A taldera igo dadila lortzen lagundu baitute, hamar mundu txapelketatan mugari horren bila aritu eta gero.

Bere ametsetako bat bete du, bada, eta orain Batxilergoa bukatzea da hurrengo helburua. «Ingeniaritza ikasi nahi dut, eta, Iruñean batzuk badaudenez, Uharte Izotz Taldean gelditzen ahal naiz».

Espero dugu beste askok haien urratsei jarraituko dietela, eta bat eginen dutela abentura zirraragarri honetan, izotzaldia urtu eta hiru denboraldi eskasetan Hockey Liga Nazionaleko txapela lortzeko borroka iritsi diren jokalaria horiekin. Zorionak txapeladunordeei! ■

☐ Taldea ezagutzeko, jarri kurtsoa pertsona bakoitzaren gainean.

ERREPORTAIA

Izotzaldia urtzen

DORTSALA	IZENA	TOKIA	DATA	JAOTERRIA
6	Cecilia López García	Ezkerreko hegalaria	2000	Huarte
8	Laura Gil Iturralde	Erdilaria	2003	Huarte
10	Aitana García Reynell	Eskuineko hegalaria	2002	Huarte
17	Blanca Apesteguia Arribillaga	Eskuineko defendatzailea	1963	Huarte
19	Lucía Alonso Arenaza	Ezkerreko hegalaria	2000	Huarte
20	Anna Itoiz Balsells	Eskuineko defendatzailea	1999	Huarte
21	Elena Sans Pascual	Ezkerreko hegalaria	2000	Huarte
22	Victoria Serrano Mingorance	Eskuineko hegalaria	2000	Jaca
24	Jeni Fernández Berdonces	Eskuineko defendatzailea	1990	Huarte
26	Nuria García Díaz	Eskuineko defendatzailea	1989	Huarte
27	Anne Álvarez López	Eskuineko defendatzailea	2000	Huarte
29	Paula Moreno Hervas	Erdilaria	1999	Jaca
30	Davinia Alfonsin Muñiz	Eskuineko hegalaria	2000	Puigcerdá
97	Marta Zuñiga Errea	Eskuineko defendatzailea	1997	Huarte
17	Julia Embid Betes	Atezaina	2000	Huarte

ERREGULAR FASEAREN EMAITZAK			
SAD MAJADAHONDA	4	CH HUARTE	0
CH HUARTE	8	ASME BARCELONA	3
CH HUARTE	4	CD SUMENDI	3
TXURI URDIN IHT	0	CH HUARTE	2
CH HUARTE	3	SAD MAJADAHONDA	4
VALDEMORO ICE TEAM	0	CH HUARTE	2
ASME BARCELONA	2	CH HUARTE	1
MILENIO CP	0	CH HUARTE	13
CH HUARTE	8	MILENIO CP	0
CD SUMENDI	1	CH HUARTE	2
CH HUARTE	3	TXURI URDIN IHT	0
CH HUARTE	2	VALDEMORO ICE TEAM	0

LIGA ERREGULARRA	PJ	G	E	P	GF	GC	PUNTUAK
2º CH HUARTE	12	8	1	2	48	17	87

TITULURAKO PLAY-OFF	
(Lehenegoa bogarrenaren kontra, hiruren artean hoberenari)	
Lehen partida. 2018ko otsailaren 10ra	
CH HUARTE - 0	SAD MAJADAHONDA - 4
Bigarren partida. 2018ko otsailaren 24an	
SAD MAJADAHONDA - 6	CH HUARTE - 0

«Oso nafarra naiz»

Eunate Arraiza Otazu (Biurrún, 1991)

Batzuek futbolari profesional gor bakarra delako ezagutuko dute beharbada, baina Eunate Arraiza Espainiako lehenengo mailako alboko futbolari ezkerri onenetako bat da. Bilboko Athletic klubaren eta Espainiako selekzioaren koloreekin jokatzen du. Jokalari azkarra, joko ikuspegi handikoa eta oso langilea dela dio: *«guztia ematen dut erasoan eta defentsan»*. Ez du jokalari gogokoenik, eta denekin jokatzea gustatzen zaio, *«denengandik ikasten duzulako zerbait»*. Gauza bera dio izan dituen entrenatzaileei buruz, baina lehenik eta behin Kakun (Izaskun Mainz) eta Lorena etortzen zaizkio oroimenera, Barañaingo areto futbolean izandako lehen entrenatzaileak.

Nafarroako Futbol Federazioak emandako argazkia.

Txikitan gorreria sakona diagnostikatu ziotenean, inork ez zuen pentsatuko 2017an selekzio «gorria»rekin debuta egingen zuenik 2019ko Mundu Txapelketarako sailkatzeko lehenengo partidan.

Betidanik, familiaren laguntza izan du desgaitasunari aurre egin ahal izateko, eta naturaltasunez integratu da giro guztietan. Ez zuen ikastetxe berezi batean ikasi, eta ez zioten galarazi gustuko zuen hori: «baloi bati ostikoak ematea». Gurasoek eta bi ahizpek babesa eta laguntza eman zioten «beste edonork bezala» futbolean jokatu ahal izateko.

Eunate Arraiza Otazu familia «futbolzalean» hazi zen, berak dioenez. Aitak Osasuna Promesak taldean jokatu zuen eta, txiki-txikitik, partida guztietara laguntzen zioten. Eunatek bultzatuta, ahizpak Garesen futbolean aritzeko ahalegina egin zuen, baina, azkenean, Eunate soilik ari da buru-belarri «kirol errege» delakoan.

«Beti sentitu izan dut beste jokalariek bezalakoa naizela»

Aitaren sorlekuan, Lagunak taldeko futbolari eta entrenatzaile Lidia Muruzábalek etengabe baloiarekin aritzen ikusten zuen zazpi urteko neskatxa, eta areto futboleko eskolan izen ematea proposatu zion, Barañainen, Nafarroako emakumeen futbol talde aitzindariaren bigarren taldean. Handik gutxira, zelaiko futbolera igaro zen, Lidia Muruzábalek berak entrenatzen zuen erregionaleko Lagunak taldearekin. Futbolerako dohainari esker, laster debutatu zuen Lagunaken lehenengo taldean, hamalau urterekin; orduan futbol nazionaleko kategoria gorenean zegoenean.

Zergatik aukeratu zenuen futbola?

Aitak esaten dit jaio nintzenetik leku guztietara eramaten nuela baloia: herrira, ikastetxera... Gustuko nuen futbola, eta Lidia Muruzábalek (Lagunak taldeko entrenatzailea), artean futbolari zebilela, esan zidan ea Lagunak taldean probatu nahi nuen, Barañainen. Gurasoek baietz esan zuten, eta gaurdaino.

Argazkia: Eunate zelaian, Lagunak-eko taldekideekin.
Egilea: Rubén Gallego.

Zer gogoratzen duzu Lagunaken hasi zineneko garaiaz?

Oso oroitzapen onak ditut. Nire lehenengo entrenatzaileak, taldeko lagunak. Betidanik aritua nintzen futbolean herriko

lagunekin eta bat-batean talde batekin jokatu ahal izatea... Kategoriaz igotzen ari ginen, gauzak lortzen. Motibazio handia sortzen dit ezartzen ditudan helburuak betetzeak.

Zazpi urtetik hogeitaz urtera arte egon nintzen Lagunak taldean, eta bereziki gogoratzen dut bigarren mailara jaitsi ginen urtea, hurrengo urtean borrokatu eta berriz ere igotzea lortu genuelako. Baina nire oroitzapen onena han egin nituen adiskideak dira, taldean eta jokalarien familiekin.

Entzumen desgaitasuna dela-eta egokitze arazorik izan duzu?

Ez dut inoiz izan arazorik. Zazpi urterekin hasi nintzenean, lagunek eta entrenatzaileek oso ongi hartu ninduten. Beharbada, partidaren batean, arbitroari ez diot ongi entzun izanen, baina ez dut inoiz izan arazorik.

Zure kirol-ibilbidean zenbaterainoko garrantzia izan du zu besteak bezala tratatu izanak, tratatu berezirik ez egoteak?

Egia esan, entzuteko desgaitasuna izan arren, beti sentitu izan dut beste jokalariek bezalakoa naizela. Beti egin behar izan dut ahalegin hirukoitza, zelaian, lanean nahiz ikasketetan. Nire DNAn jasota dago besteen lana halako hiru egitea. Irmotasunak eta sakrifizioak eramanez naute nire buruari ezartzen dizkiodan xedeak lortzera. Aurten, Liga irabaztera, zaila ikusten badut ere. Oraindik, bigarren itzulua gelditzen zaigu eta Txapeldunen Liga jokatzeko sailkatzea eta Erreginaren Kopa irabaztea da gure helburu nagusia, Athleticek ez baitu inoiz irabazi titulu hori.

ELKARRIZKETA

«Oso nafarra naiz»

Pertsonalki, nire onena ematen jarraitzea, zelaian ahalegin handiena egitea eta selekzioak niri deitzen jarraitzea. Guztian hobera egitea da nire helburua, badakidalako gehiago ematen ahal dudala.

«Emakumezko futbolaria izateagatik oztopoak ikusi ditut»

Zure entzumen arazoarekin, nola komunikatzen zara zelaian?

Aurrez aurre oso ongi moldatzen naiz, baina partida batean, atzetik hitz egiten badizute, entzuten duzu, baina ez duzu informazioa jasotzen. Edo urrunetik hitz egiten badute, mezua ere ez dut jasotzen. Baina ongi moldatzen naiz. Beti eraman beharreko kokleako inplante bat dut; lotarako eta dutxatzeko kentzen dut soilik. Partida jokatu baino lehen, ordezkariak arbitroari jakinarazten dio aparatu hori daramadala eta ez didate inoiz arazorik jarri.

Zuretzat, gorreria ez da izan oztopo bat.

Oztopo fisikoak arian hautsi ditut, esfortzu pertsonal handiz eta ahaleginak eta bi eginez. «Emakumea eta futbolaria izateagatik ikusi ditut oztopoak. Asko dago borrokatzeko. Emakumeen futbolak aurrera egiteko urrats txikiak egiten ari gara: gero eta neska gehiagok jokatzen du, eta telebistan, irratan eta prentsan programa gehiagotan ikusten dira emakumeen futbola eta, oro har, emakumezko kirolariak. Badirudi hobera egiten ari dela, baina oraindik asko dago egiteko.

Lagunak taldetik Bilboko Athleticera joatea egin zenuen, eta, han, seigarren denboraldia bete duzu dagoeneko. Zer esanahi izan du zuretzat fitxaketa horrek?

Oso jauzi handia izan zen. Ez dute zerikusirik, zerbitzu medikoei eta egiturari dagokienez; partidak tentsio handiagoz jokatzen dira; Lagunak ere gertatzen da, kategoriari eutsi nahi diozulako, baina, Athleticen, tituluak lortu behar dira, Txapeldunen Ligarako sailkatu... Aldaketa handia izan zen.

Zaila izan al zen zure etxea eta ingurune osoa utzi eta Lezamara joatea?

Etxetik joatea ez da erraza, oso etxekoia naiz, oso familiazalea. Zortea izan nuen Bizkaian senide baten etxera joan nintzelako, herritik herrira, baina, dagoeneko, sei urte daramatzat Athleticen eta beti nabaritzen dut etxekoen eta lagunak falta.

«Nafarroan beti izan dira eta beti izanen dira oso jokalaririk onak»

Athleticek fitxatu nahi zintuela jakin zenuenean, etxean aukera hori aztertu zenuen edo argi zenuen erabakia?

Asko aztertu nuen, familiarekin hitz egin, lagun taldearekin, zer ondorio ekartzen ahal zituen horrek... Gaizki joanez gero, beti nuen etxera itzultzeko aukera. Ikusi nuen joateko unea zela, aukera hori baliatu behar nuela.

Argazkia: selekzioarekin entrenamendua.
Egilea: Eidan Rubio (RFEF).

Eta Athleticetik, selekzio «gorrira». Nola bizi izan zenuen 2017ko urriko lehen deialdia?

Deialdi hori txikitatik gaurdaino egindako lan guztiaren saria da. Ahalegin guztien saria: nirea, eta nire familiarena, nire lagunena, Athleticena eta Lagunakena. Haiek gabe ez nintzateke iritsiko selekziora.

Nola izan zen selekziora iristea?

Selekziokoek deitu zidatenean, jadanik han izandako taldekideei galdetu nien selekzioari buruz: nola funtzionatzen duen, informazio pixka bat... Lehen deialdian, urduri egoten zara beti, baina Irene Paredes zegoen han, nirekin Athleticen jokaturako lagun bat, eta iristean laguntza handia eman dit. Egia esan, selekzioan beso-zabalik hartu ninduten.

Nola izan zen Israelen aurkako debuta?

Oso berezia izan zen. Ez nuen espero deitu orduko debuta eginen nuenik. Ez da bat ere erraza selekziora iristea, oso bide luzea da. Gero iritsi, debuta egin eta hogeitaz minutuz jokatu nuen defentsa izanik! Eta irabazi gainera. Hori itzela da. Gainera, 2019ko Frantziako Munduko Txapelketarako sailkatzeko lehenengo partida zen. Oso ongi sentitu nintzen jokalaria bikainen alboan jokatzeko; selekzioko jokalaria guztiak direnez halakoak, jokoa errazagoa da eta badirudi luze daramazula haiekin. Eroso sentitzen zara.

*Argazkia: Eunate Bilboko Athleticen kamisetarekin partida batean.
Egilea: Bilboko Athleticen emana.*

Argazkia: Eunate selekzioarekin entrenatzen.
Egilea: Eidan Rubio (RFEF).

Eta urtarrilean, berriz ere dei egin zizun Jorge Vildak entrenamendu partida bat egiteko Holandaren aurka (Europako txapelduna), eta 2 eta 0 irabazi zenuten. Zer izan da zuretzat hautatzaileak berriz ere zure jokoan konfiantza jartzea?

Deitu zidanean, poz handia eman zidan, agerian uzten duelako konfiantza duela zuregan, zure jokoan, eta ongi ari zarela. Bigarren zatia osorik jokatu nuen, eta horrek hobeki sentiarazten zaitu, lan handiagoa egitera bultzatzen zaitu, hautatzaileak zuregan konfiantza jartzen jarrai dezan.

Nola bizi dituzu emakumeen futboleko gertatzen ari diren aldaketak, baliabideei, laguntzei eta abarrei dagokienez?

Urtero hobera egiten du, baliabide gehiago agertzen dira. Pixkanaka, baina nik uste bide horretatik jarraitu behar dela.

San Mamesen jokatzera iritsi zara. Zer izan da zuentzat zuen burua halako estadio batean ikustea?

Lehenbiziko aldia, estadio zaharrean jokatu genuen, Bartzelonaren aurka, eta Liga zegoen jokoan. Hogeita hamar milatik gora lagun harmailetan, oilo ipurdia. Hor jokatzek ez du parekorik. Pena izan zen galdu izana. Duela bi urte, San Mames berrian jokatu genuen, Txapeldunen Ligako partida bat. Amets bat izan zen. Ez du zerikusirik. Zaleak gainean dituzula sentitzen duzu, babes handia ematen dizutela. Ez dakit nola deskribatu. Sentsazio onak.

Argazkia: Eunate Arraiza selekzio absolutuarekin.
Egilea: Eidan Rubio (RFEF).

Argazkia: Eunate Arraiza beste jokalar bati baloia kentzen
Nafarroa - Katalunia partidari. 2017ko abendua.
Egilea: Nafarroako Futbol Federazioa.

Aintzat hartzen zaituztetela sentitzen duzue?

Athleticeko zaleek beti eman digute babesa, beti daude gurekin, galdu nahiz irabazi. Liga irabazi genuenean, sekulako harrera egin ziguten, kaleetan gure autobusari jarraitzen, udaletxean animatzen. Normalean, beti jende asko egoten da Lezaman eta badaude kanpoan jokatzen dugunean gurekin etortzen diren lagunarteak ere. Eta prentsan gero eta gehiago ikusten da emakumeen Athletic taldea, eta hori pozgarria da.

«Sadarren jokatzea, beste amets bat betetzea»

Lehenengo mailan, Lagunakekin egin zenuen debuta, eta, orain, Nafarroak ez du talderik kategoria handiengan. Zer sentsazio eragiten dizu horrek?

Egia esan hamalau urterekin egin nuen lehenengo mailan debuta, eta, nafarra naizen heinean, pena handia ematen dit kategoria handiengan talderik ez izatea. Aspaldi egin behar zuten talde baten alde, taldearen izena gutxienekoa da. Baina egin dezatela benetako jokalarien alde. Askok lehenengo mailan jokatu ahal izateko joan gara, eta pena da. Ni oso nafarra naiz, eta gustatuko litzaidake Nafarroan jokatzea. Ea laster talde berriren bat dagoen lehenengo mailan. Ea talderik igotzen den eta haren alde apustu egiten duten, Nafarroan beti izan direlako eta beti izanen direlako oso jokalar onak, beti oso ongi egin delako lan.

Kalitate hori agerian gelditu zen joan den Eguberrietan Sadarren Nafarroako eta Kataluniako selekzioen artean jokatutako partidari. Zer esan nahi du zuretzat Nafarroarekin jokatzea?

Nafarroako selekzioarekin jokatzea etxera itzultzea da. Berriz ere lagunekin jokatzea, elkartzeta. Konfiantza eta motibazio plus bat ematen dizu. Nafarroarekin partida hori jokatzea urrats garrantzitsua izan zen, eta espero dut lanean jarraitzea aurrera egiteko. Gainera, Sadarren jokatzea, beste amets bat betetzea izan zen. ■

Sadarren jokatutako lagunarteko partidaren laburpena.

☰ SAKATU ikusteko

ELKARRIZKETA

«Oso nafarra naiz»

Argazkia: Nafarroako selekzioa. Sadar, 2017ko abendua.
Egilea: Nafarroako Futbol Federazioa.

Bizitzarako eskola

Marta Mendiá Valencia

(Burlata, 1975)

Su Ezinbestean, gorako jauziarekin lotzen da Martaren izena. Estatu mailako atletismoan bere lekua egin zuen Nafarroako lehen emakumezko atletetako bat izan zen, eta erreferente bihurtu zen. Protagonista izan zen gure herrialdeko emakumeen gorako jauziaren urrezko aroan, eta norgehiagoka ahaztezinak izan zituen atletismoko beste mito batekin: Ruth Beitiarekin.

Marta Mendiak eman ditu irudi guztiak.

- Espainiako txapelduna 22 aldiz, aire zabalean eta pista estalian, junior kategoriatik absolutura.
- 37 aldiz internazionala Espainiako selekzioarekin.
- 54 jauzi 1,90 m gainetik.
- 7 errekor nazional aire zabalean eta pista estalian, 1,96 m-ko jauzia egiteraino.
- 2 parte hartze Olinpiar Jokoetan.
- 5 Mundu Txapelketa.

Argazkia: Podiumean.

Argazkia: Marta Mendiáren hastapenak.
Egilea: Pamplona Atlético klubak emandako irudia.

Marta Mendiá bere ikastetxeko Gorputz Hezkuntzako irakaslearen aholkuei jarraikiz hasi zen atletismoan, eta, seguruenik, hura da jauzilari ahaztezin horrek egindako guztiaren erruduna.

Hala, Burlatako atletismo pistetan, bederatzi urteko neskatxa bat bidea urratzen hasi zen, eta hortxe hasi zen kirolean egin duen ibilbide luze eta arrakastatsua. Han,

Félix Navarro izan zen haren lehenengo entrenatzailea; atletismoaren oinarriak erakutsi zizkion, eta Eskolako Jokoetan hartu zuen parte. Hamabi urterekin, Larrabidera joan zen; han bildu baitzen gero Iruñeko atletismo jarduera osoa. «*Garai hartan, federazioa berregituratu zen eta alor teknikoaren arabera banandu ziren espezialitateak. Eskoletatik espezializaziorako trantsizioa egiteko taldeak eratu ziren, eta gorako jauzia, hesiak eta pertika ardatz zituen taldean jarri ninduten. Raúl Gonzálezek zeraman, eta ordutik izan da nire entrenatzailea*» gogoratzen du Mendiak.

«Iruña txiki gelditu da»

Hamalau urte zituenetik 2010ean erretiroa hartu arte, entrenatzaile bakarra izan du Marta Mendiak: **Raúl González**. Oroitzapen berezia du hari buruz: «*zortea izan nuen harekin gurutzatu nintzenean. Ez zen nitaz soilik arduratu, baita niri atleta gisa hazten laguntzeko prestakuntza jasotzeaz ere. Biok batera eboluzionatu genuen eta Madrilera joan behar izan banu entrenatzera, ez dakit iritsiko nintzatekeen*». Eboluzioa Iruñean gertatu zen, eta nazio mailan kontzentrazioak egiteko soilik uzten zuen Nafarroako hiriburua, Gabonetan San Cugateko Errendimendu Handiko Zentrora joateko, eta Aste Santuan Eivissara edo Castellóra.

Marta Mendiak gogoan du zer-nolako aldea zegoen kontzentrazio horien eta bere ohiko lantokiaren artean: «*Iruñean beti izan dugu entrenatzeko eremu estali baten falta. Duela*

Foto: Marta Mendiá en su zona de entrenamiento en Pamplona (2005).
Autor: Javier Sesma.

zenbait urte, Larrabide birgaitu zutenean, zuzen txiki bat jarri zuten kiroldegi barruan, eta, muturretako batean, pertikako koltxoneta bat zegoen eta, bestean, tartanezko zerranda bat gurutzatuz, jauzi egiten ahal genuen. Horrek hotz eta euri egun askotik libratu gaitu, baina ez ziren baldintza onenak ere: euria egiten zuenean, guztiak pilatzen ginen han, jendea paretik gurutzatzen zitzaigun, edo, beharbada,

Argazkia: Raúl González bere atletarekin.
Egilea: Pamplona Atlético klubak emandako irudia.

egun batean iritsi eta kiroldegiko pistan batzuk saskibaloian ari ziren... beti izan ditugu leku arazoak. Egia da euri egun asko kendu dizkigula, baina, orain Iruñean zerbait behar badugu, lekua da, pista handia ere txiki gelditu zaigulako».

«Irmotasunak ematen ditu emaitzak»

Atletismoa asko hazi da Mendía kirol honetan hasi zenetik. Zorionez, zaletasunak eta atletismoan aritzen direnen kopuruak gora egin dute, «maila oneko jende dezente dago proba batean baino gehiagotan, baina ez gorako jauzian» adierazi du jauzilariak penaz. Berak zuzenean

ezagutzen du egoera, etorkizun handiko kadete eta gazte talde bat entrenatzen duelako, eta txapeldun horrekin ikasten dute gorako jauzia egiten eta hesiak gainditzeko. «Iruñean, atleta ugari ditugu, baina lekua falta zaigu. Urteak dira, gainera, mutil baino neska gehiago dagoela, eta neskak nabarmentzen dira, baina nerabezaroan desagertu egiten dira».

Marta Mendiak ez du bere burua eliteko atletak entrenatzen ikusten, denbora falta dela eta; izan ere, Arte Eskolako lana, beheko kategorietako entrenamenduak eta alaba txikiaz gozatzeko denbora bateratu behar ditu. Atzean gelditu dira lehiaketa urteak. Estimatu handiz gogoratzen du garai hura, orain arteko espainiar atleta onenarekin buruz buru bizi izan zuelako: Ruth Beitiarekin, alegia.

Argazkia: selekzioaren kontzentrazioa Eivissan.

Argazkia: Marta Mendiá listoirantz lasterka.

Bi jauzilarien arteko dueluak aro bat markatu zuten Espainiako atletismoan. Espainiako txapelketa edo atletismo lehiaketa bakoitzean, itzela izaten zen norgehiagoka, Beitia gazte-gaztea Mendiari lekua kentzeko ahaleginetan aritzen baitzen. «Oroitzapen polita dut duelu haiei buruz. Urte batzuetan, Ruthen kontra borrokatzen saiatu nintzen –barreak–, baina ondoren ihes egin zidan». Bien arteko tipologiak oso desberdinak ziren: Beitia 1,92 m luze zen, eta

Mendiá, berriz, 1,76 m. Altueran zegoen aldea abiadurarekin ordezkatzeko zuen nafarrak: «jauzian, garaiera garrantzitsua da, zenbat eta altuagoa izan, orduan eta gutxiago igo behar duzu grabitate zentroa, baina ni azkarrago sartzen nintzen, eta abiadurarekin berdindu egiten nuen. Atleta gisa ez naiz inoiz nabarmendu deus berezirengatik: ez nintzen indartsua, ezta zeharo azkarra ere... ez nuen ezaugarri ikusgarririk, baina, faktore guztietan, batezbesteko ona nuen. Funtsean, ona nintzen gorako jauzian. Nazioarteko atletekin alderatuz gero, txiki samar gelditzen nintzen, baina teknikarekin eta abiadurarekin orekatzen nuen, eta buru ona nuen lehiatzeko garaian. Azkenean, irrimo entrenatuz lortzen dituzu emaitzak».

«Urarekin ez dut inoiz harreman ona izan»

Entrenatzeko, lehiatzeko eta goi mailara iristeko, bitarteko eta instalazio egokiak izan behar dira, eta erakundeen babesa eta laguntza jaso behar da. «Atletismoko Espainiako Federazioaren eta Nafarroako Miguel Indurain Fundazioaren bekak genituen, eta horiei esker buru-belarri aritzen ahal nintzen atletismoan» azaldu du Marta Mendiak. Bete-beteko arduraldia Mendiak unibertsitateko ikasketak bukatu eta gero iritsi zen. «Bilbora joan nintzen Arte Ederrak ikastera, eta urte haiek izan ziren gogorrenak; izan ere, han, nire kabuz entrenatzen nuen astegunetan, Leioako Unibertsitateko atletismo pistetan, eta hor ni eta alboko zelaian bazkatzen ari ziren bi behiak soilik egoten ginen. Arratsaldetan, jende gehiago egoten zen, baina ni eguerdian soilik joaten ahal nintzen. Urte haiek izan ziren gogorrenak, bakarrik zaudenez ez diozulako entrenamenduari probetxurik ateratzen, eta

Argazkia: Marta Mendiá, munduko jauzilari onenetako batzuekin. Ezkerretik eskuinera: Tisha Waller (AEB), Deirdre Ryan (Irlanda), Anna Chicherova (Errusia), Yekaterina Savchenko (Errusia), Marina Aitova (Kazakhstan), Dora Györfy (Hungaria) eta Ruth Beitia.

asteburuetan Iruñera entrenatzera edo lehiaketetara joaten nintzen. Azkenean, ikasketak ere alboratu egiten dituzu, baina, gehixeago kostata ere, atera nituen».

Dinamika horrekin, kirolean hazten jarraitu zuen Mendiak. Ikasketen azken urtean 1,90 m-ko jauzia egitera iritsi zen, eta ikasketak bukatutakoan Iruñera itzuli zen. Han, baldintza hobetan entrenatzen, aurrera egiten jarraitu zuen, lehenbiziko aldiz Olinpiar Jokoetan sailkatu arte. «Sorpresa izan zen, azken unean egin bainuen gutxienekoa. Horren atzetik nenbilen, baina azken jomuga Espainiako Txapelketa zen, eta aste bat lehenago lehiaketa bat zegoen Katalunian. Iruditu zitzaidan ona izanzen zela bi aukera izatea; Bartzelonara trena hartu eta, han, Sidneyrako gutxienekoa egin nuen: 1,93 m. Ondoren, Espainiakoan, 1,90 m-ko jauzia egin, eta Olinpiar Jokotarako postua berretsi nuen».

Ez zen behingo kontua izan. Hurrengo zikloan, berriz ere sailkatu zen 2004ko Atenaseko Jokoetarako, eta, ondoren ere, azkenera arte borrokatu zen Pekineko jokoetan hirugarren aldiz olinpiar izateko, baina ez zen iritsi eskatutako markara. Lehenengo parte hartze olinpikoari dagokionez, bizitako esperientzia gogoratzen du: «oroitzapen hobea dut Olinpiar Hiriari buruz lehiaketari buruz baino. Ez nintzen oso ongi aritu. Kalifikazioan, euria ari zuen eta nik urarekin ez dut inoiz harreman ona izan, oso lasterraldi azkarrarekin sartzan zarenean betiere zailagoa delako euritan jauzi egitea. Hobeki aritzeko gogoz gelditu nintzen. Garai hartan gutxienekoa lortzea zen plangintza guztiaren xedea, eta Jokoak baino hilabete lehenago iritsi zen; beraz, Sydneyra ez nintzen onenean iritsi. Hurrengoetan, hobeki ibili nintzen, gutxienekoa pista estalian egin nuelako eta berariaz prestatzen ahal izan nintzelako Atenaseko Jokoetarako. Lehiaketan ongi ibili nintzen; kalifikazioan 1,92 m-ko jauzia eginda, finalera sartu

Argazkia: Lehen planoan, Cora Olivero eta Ruth Beitia. Atzean, Mendiá eta Aliuska López.

Argazkia: Marta Mendiá jauzi betean.
Egilea: Pamplona Atlético klubak emandako irudia.

eta hamargarren bukatu nuen, diploma olinpikorik gabe. Nik uste hobekixe ere egiten ahal nuela. Lasaitasuna falta izan nuen, jende asko zegoen zer egingen nuen begira, urduri ibili nintzen ongi egin behar nuelako, bai ala bai. Lehiatu baino lau egun lehenago iritsi ginen Atenasera, eta han zenbait egunez lasai egotea lagungarria izanen zen». Kirol guztietan, oso garrantzitsua da burua, baina espezialitate batzuetan, besteak beste, gorako jauzian, funtsezko rola betetzen du, Mendiak dioenez: «Guztiak bat etorri behar du: etxeko giroa, bizitza lasaia, burua horretan bildua...».

Olinpiar Jokoetan ez zituen lortu nahi zituen emaitzak, baina, erretiroa hartu eta gero, berea izanen balitz bezala bizi izan zuen bere aurkari nagusi izandako Ruth Beitiaaren garaipena. «Asko poztu nintzen 2016an Rion irabazi zuenean. Pistan aurkariak ginen, baina lagunak gara, betidanik ongi konpondu gara. Entrenatzeari utzi eta gero, haren jarraitzaile sutsuenetakoa bihurtu nintzen. Londresen

sufritu egin nuen brontzerik gabe gelditu zenean, eta gozatu egin nuen Olinpiar Jokoetan urrea irabazi zuenean... Ezer ez da handiagorik!».

Mendiaren ustez, pistetako norgehiagokari esker, jauzilari hobeak bihurtu ziren biak. Gogoan du 2001eko Espainiako Txapelketa, Valentzian, haien harreman atletikoaren adierazgarri onena: «Lehiaketa hori pistetan eraman dugun bizitzaren laburpena izan zen. Ruthi –Beitia– urrunetik ikusten zitzaion bazetorrela, dohain ikaragarriak zituen. Txapelketa hartan 1,94 m-ko jauzia egin eta Espainiako errekorra gainditu nuen, eta hark nire atzetik jauzi egiteko ausardia izan zuen, lehiaketa berean, eta marka berdindu zuen. Errekorra denbora batez mantendu genuen, baina gero Beitia alde egin zidan. Hura izan zen nire azken Espainiako errekorra, baina pozik nago ondoren Espainiako txapelketan irabazi egin nio-lako, baita Olinpiar Jokoetan ere, finalera igaro nintzenez eta bera ez. Baina, artean, Ruth... ez zegoen absolutuan ere!» azpimarratzen du.

**«Hedabideak gehiago arduratu
behar dira emakumeez»**

Lehiaketa atzean gelditu da, eta orain prestakuntza da nagusi haren egunerokoan: ikasgeletan irakasle gisa, pistetan entrenatzaile gisa eta etxean alabarekin. Aintzat hartua eta balioetsia sentitzen da: «lehiaketan aritu nintzen urteetan hedabideek ongi tratatu nindutela sentitu nuen, eta erakundeen aldetik aitormen ugari jaso nituela. Ezin naiz ezertaz kexatu».

Iruditzen zaio berdintasun kontuetan hobetzen ahal dela gehiago: «gizonak eta emakumeak berdin balioesten direla ikusteak aurrera egitera eta kirol bati dena ematera bultzatzen ahal du. Atletismoan beste kirol batzuetan baino ekitate handiagoa dago lehiaketa mailan, diru laguntzetan eta balioespenean. Beste kontu bat da kanpora ateratzea eta babes bilatzean nori botatzen dioten begia edo norengana jotzen duten gehiago. Talentu berriak agertzen ari dira, baina olinpiar jokoen arteko denboran jarraipen eskasagoa egiten dute hedabideek. Gehiago zaindu behar litzateke, hedabideak gehiago arduratu behar lirateke emakumeez. Aldizkari hau ekimen ona da horiek guztiak ezagutzera emateko.

Mendía eta Beitia erretiratu ondoren, zurtz gelditu da gorako jauzia: «badira gauza txukunak egiten ari diren neska batzuk, baina urrats txiki bat falta zaie nazioartean lehiatzeko moduko markak egin ahal izateko. Hasi nahi dutenei esanen nieke garrantzitsuena kirolaz gozatzea dela, gazte nintzeneko oroitzapen garrantzitsuenak giro ona, lagunak eta abar izan zirelako. Horrela, entrenamenduak eramangarriagoak ziren eta kirolean badira bizitza errealera eramaten ahal diren gauza ugari. Atletismoa bizitzarako eskola da». ■

■ Haren palmaresa kontsultatzeko, sakatu irudian.

Argazkia: Manolo Martínez jaurtitzailea, Ruth Beitia eta Marta Mendía jasotzen.

«Gizonak eta emakumeak
berdin balioesten direla ikusteak
aurrera egitera eta kirol bati dena
ematera bultzatzen ahal du...»

BERRIAK

Kirol eta emakume proiektuen babesletza desgrabatzea

2018ko urtarrilaren 1etik aurrera, Nafarroako enpresek Sozietatearen gaineko Zergaren kuota likidotik kentzen ahal dute egindako ekarpenaren %40.

Hori guztia, gizarte interesekotzat jotako kirol jarduera edo lehiaketetarako, emakumeek parte hartzen badute edo haiek soilik lehiatzen badira, edozein dela ere kenkari oinarriaren zenbatekoa.

Babes kontratuak aldi berean hartzen baditu barnean emakumeei bakarrik parte hartzeko edo lehiatzeko aukera ematen dieten kirol jarduerak edo lehiaketak, eta beste batzuk gizonezkoentzat direnak edo mistoak direnak, gizarte interesaren deklarazioak zehaztu egingen du, eskatzaileak aurrez egiaztagiria aurkeztuta, kirol jarduera edo lehiaketa horren babesaren publizitate gastuen zein zati dagokien emakumeek soilik parte hartzen duten edo lehiatzen diren kirol jarduera edo lehiaketa horiei.

Eskaera aurkezteko epea: eskaeraren xede den kirol jarduera noiz egiten den, hurrengo urteko ekainaren 30a baino lehen.

■ Informazio guztia esteka honetan.

Balioetako ordezkari

Nafarroako Kirol eta Gazteria Institutuak abian jarri du balioetako ordezkariaren irudia, joko zelaian begirunea eta kiroltasuna bermatzeko.

Urtarriletik aurrera, balioetako ordezkariaren irudia sartu dute joko zelaian futbol, saskibalo, eskubalo eta karate federazioek. Ordezkariok kirol hitzorduak gainbegiratuko dituzte, arbitro taldearen laguntzaz eta lankidetzaz, agresibitatezko ekintzen asmoa kentzeko.

NKGI garatzen ari den Kiroleko Balioen Planaren parte da ekimena, eta hura ezartzen jarraituko da, teknikarien kidegoan kiroltasun arduradunaren postua sortuz, eta taldeetan kiroltasunerako eragileak sartuz.

Halaber, gida bat argitaratu da kirol erakundeentzat, kirol eragile berri horien zeregina gidatuko duten funtzioak eta printzipioak deskribatzeko.

■ Irudi honetan sakatuz ikusten ahal duzu gidaliburua.

Maitane Melero, Kirolari onena eta La Unica errugbi taldea, 2017ko emakumezkoen kirol talderik onena

Nafarroako Gobernuak Kirol Sariak eman ditu bederatzi kategoriatan; Maitane Melenori egokitu zaio nafar kirolari nabarmenenaren saria, eta La Única Rugby Taldeari, berriz, emakumezko talde onenarena.

Maitane Melero Lacasia bitan izan da txapeldunorde nazionala aurten: bigarren gelditu zen Espainiako aire zabaleko txapelketa absolutuan 5.000 m-ko lasterketan (Bartzelona) eta bigarren ere Espainiako Milia Bidean txapelketa absolutuan (Puerto Lumbreras, Murtzia). Gainera, 2016-2017an, bigarren bukatu zuen RFEAren aire zabaleko 5.000 m-ko ranking absolutuan, 16:07.73ko denborarekin.

Bestalde, La Única Rugby Taldeak emakumeen errugbiko Euskal Ligako txapela lortu eta ohorezko mailara igotzeko fasea jokatu zuen; hala ere, laugarren postuak ez zion eman errugbi nazionalaren kategoria gailenean sartzeko aukerarik.

■ Sarien zerrenda osoa ezagutzeko, sakatu NKGIren logotipoa.

Nafarroako

KIROLARIAK

EMAKUMEEN KIROLAK BALIO

NAFARROAKO EMAKUME KIROLARIAK 1. zk. 2018KO MAIATZA

Nafarroako Kirolaren eta Gazteriaren Institutuko
aldizkari digitala
Emilio Arrieta kalea 25.
31002 Iruña (Nafarroa)
Tel.: 848 42 78 92 - Faxe: 848 42 36 28
www.deporteyjuventudnavarra.es/eu

Koordinazioa:
Rubén Goñi Urroz
Begoña Echeverría Beroiz

Idazketa:
Cristina Gallo Suárez

Diseinua eta maketazioa:
Ana Simionescu

Kirolean berdintasunaren alde

En la vida,
como en el
deporte,

Bizitzan,
kirolean
bezala,

IGUALDAD_ _BERDINTASUNA